

WCAG 2 onderzoek
www.communicatierijk.nl
Niveau AA

Inhoudsopgave

Inleiding	2
Onderzoeksresultaat	3
Principe 1: Waarneembaar	4
Richtlijn 1.1: Tekstalternatieven.....	4
Richtlijn 1.2: Op tijd gebaseerde media	5
Richtlijn 1.3: Aanpasbaar	11
Richtlijn 1.4: Onderscheidbaar	17
Principe 2: Bedienbaar	28
Richtlijn 2.1: Toetsenbordtoegankelijke	28
Richtlijn 2.2: Genoeg tijd	30
Richtlijn 2.3: Toevallen.....	32
Richtlijn 2.4: Navigeerbaar.....	33
Richtlijn 2.5: Inputmodaliteiten.....	39
Principe 3: Begrijpelijk	43
Richtlijn 3.1: Leesbaar	43
Richtlijn 3.2: Voorspelbaar	45
Richtlijn 3.3: Assistentie bij invoer	48
Principe 4: Robuust	52
Richtlijn 4.1: Compatibel	52
Onderzoeksgegevens	57
Scope van het onderzoek	57
Evaluatiemethode	57
Toegepaste norm	57
Gebruikte technieken	57
Basisniveau van toegankelijkheidsondersteuning	57
User Agents	58
Afhankelijke technologie	58
Pagina's in de steekproef van het onderzoek.....	58

Inleiding

Het toegankelijkheidsonderzoek naar www.communicatierijk.nl is afgerond op 7 april 2020. Dit onderzoek laat zien in hoeverre deze op dit moment voldoet aan de internationaal geaccepteerde toegankelijkheidsrichtlijnen (WCAG 2.1). In de managementsamenvatting treft u een terugkoppeling aan van de hoofdzaken uit het onderzoek en de mogelijke vervolgstappen op basis hiervan.

WCAG staat voor Web Content Accessibility Guidelines. Dit zijn de internationale richtlijnen voor toegankelijkheid van webcontent. De richtlijnen zijn opgedeeld in vier principes (Waarneembaar, Bedienbaar, Begrijpelijk en Robuust). Elke richtlijn is vervolgens opgedeeld in één of meerdere meetbare succescriteria. Omdat WCAG techniek-onafhankelijk is opgesteld, kan hiermee de toegankelijkheid van alle content op het web worden gemeten.

De beschrijving van enkele succescriteria zijn in dit rapport ingekort. Volledige beschrijvingen zijn te vinden in de [WCAG documentatie](#). Hoewel deze norm duidelijk genoeg is om onderzoeken goed te kunnen uitvoeren, kan de beoordeling van succescriteria op detailniveau de komende tijd veranderen. Zo is het mogelijk dat door voortschrijdend inzicht iets dat nu is afgekeurd, bij een volgend onderzoek wordt goedgekeurd en vice versa.

In dit rapport worden slechts voorbeelden gegeven van aangetroffen problemen; dit is echter geen compleet overzicht. Omdat het onderzoek uit een steekproef bestaat, kan het zijn dat een probleem niet gesignaleerd wordt. Het kan dan wel bij een volgend onderzoek worden opgemerkt.

Wanneer verbeteringen worden doorgevoerd, dient u er rekening mee te houden dat hierdoor nieuwe toegankelijkheidsproblemen kunnen ontstaan. In het rapport geven we bij ieder succescriterium een algemene toelichting, zodat u kennis heeft over de verschillende type problemen die zich kunnen voordoen.

Zijn er naar aanleiding van dit rapport inhoudelijke vragen, dan kun je contact met ons opnemen via 030 - 239 82 70 of toetsing@accessibility.nl. Vermeldt hierbij alstublieft de datum van het onderzoek (7 april 2020).

Heb je behoefte aan meer (structurele) ondersteuning bij het toegankelijk maken van de digitale dienstverlening, neem dan contact op met onze servicedesk via service@accessibility.nl of 030 - 239 82 70.

Onderzoeksresultaat

Uit het toegankelijkheidsonderzoek naar de website <http://www.communicatierijk.nl> is gebleken dat de website voor het overgrote deel al heel goed toegankelijk is. De meeste mensen met een functiebeperking zullen dus het overgrote deel van de content goed kunnen waarnemen, bedienen en begrijpen. Complimenten hiervoor! Toch zijn nog wel een aantal problemen gevonden. De verwachting is dat deze vrij eenvoudig wel op te lossen zijn. Het gaat om een paar alternatieve teksten bij afbeeldingen. Het ontbreken van taalwisselingen bij Engelse tekst en meer. Vooral in de interactieve applicatie "Leidraad voor Factor-C" zitten een aantal verschillende toegankelijkheidsproblemen. Het is niet helemaal toetsenbordtoegankelijk, er zijn wat contrastproblemen en meer. Voor een volledig overzicht van alle problemen zie het rapport hieronder.

Op een aantal plaatsen zijn ook tips gegeven hoe de toegankelijkheid verder te verbeteren. Deze hebben voornamelijk te maken met het weghalen van ARIA code waar dit overbodig is. Maar ook andere tips.

Er zijn ook twee PDF documenten in het onderzoek meegenomen. Deze waren beide niet van tags voorzien en daarmee inherent ontoegankelijk. Naast problemen met de tags waren er ook nog contrastproblemen, problemen met de document titels en met de taalaanduiding van een PDF document.

De onderstaande tabel geeft een overzicht van het aantal succescriteria waar op dit moment aan wordt voldaan. Op de volgende pagina's worden de gevonden bevindingen per succescriterium toegelicht.

	Niveau A	Niveau AA	Totaal
Waarneembaar	6 / 9	6 / 11	12 / 20
Bedienbaar	11 / 14	2 / 3	13 / 17
Begrijpelijk	4 / 5	3 / 5	7 / 10
Robuust	0 / 2	1 / 1	1 / 3
Totaal	<u>21 / 30</u>	<u>12 / 20</u>	<u>33 / 50</u>

Principe 1: Waarneembaar

Informatie en componenten van de gebruikersinterface moeten toonbaar zijn aan gebruikers op voor hen waarneembare wijze

Richtlijn 1.1: Tekstalternatieven

Lever tekstalternatieven voor alle niet-tekstuele content, zodat die veranderd kan worden in andere vormen die mensen nodig hebben, zoals grote letters, braille, spraak, symbolen of eenvoudiger taal.

Succescriterium 1.1.1 (niveau A): Niet-tekstuele content

Alle niet-tekstuele content die aan de gebruiker wordt gepresenteerd, heeft een tekstalternatief dat een gelijkwaardig doel dient, behalve voor de hierna vermelde situaties.

De onderzochte set webpagina's voldoet niet aan dit succescriterium.

Op iedere pagina staat bovenaan het logo van de Rijksoverheid. Op de homepage heeft deze in de alternatieve tekst ook goed de tekst "Rijksoverheid". Op alle andere pagina's ontbreekt deze tekst. De alternatieve tekst van een afbeelding bevat eigenlijk altijd minimaal de tekst die in de afbeelding visueel zichtbaar is. Daarnaast kan dit aangevuld worden met informatie die het doel van de link duidelijk maakt (in dit geval fungeert het logo als link naar de homepage). Deze aanvulling is dus goed, maar de basis ontbreekt nog in de alternatieve tekst.

Op pagina <https://www.communicatierijk.nl/campagnekeuken/crossmediale-aanpak-van-campagnes> staat bovenaan een decoratieve banner afbeelding. Deze kan het beste een lege alternatieve tekst krijgen zodat hulpsoftware het kan negeren.. Deze heeft nu echter wel een alternatieve tekst, namelijk "illu restaurantbezoekers".

Op pagina <https://www.communicatierijk.nl/vakkennis/monitor-mediagebruik> staan drie grote afbeeldingen met veel belangrijke informatie. Deze hebben alle drie in de alternatieve tekst een goede beknopte omschrijving gekregen. Dat is op zich goed. Er moet echter ook een goede tekstalternatief komen voor alle informatie in de

De onderzochte set webpagina's voldoet niet aan dit succescriterium.

afbeelding zelf. Deze ontbreekt voor alle drie de afbeeldingen. Iemand die blind is krijgt nu niet dezelfde informatie als iemand die wel goed kan zien.

Uitleg van dit succescriterium

Alle belangrijke niet-tekstuele content zoals afbeeldingen, knoppen en formulier invoervelden, moeten een tekstueel alternatief of naam hebben. Dan kan de voorleessoftware van blinde bezoekers die informatie namelijk voorlezen. Voor sommige niet-tekstuele content, zoals video en audio, zijn aparte succescriteria (1.2.1 tot en met 1.2.5). Voor succescriterium 1.1.1 hoeft daarom alleen een beschrijvende naam boven die content geboden te worden.

Voor informatie over CAPTCHA, zie het desbetreffende artikel op onze website: www.accessibility.nl/kennisbank/artikelen/captcha

Richtlijn 1.2: Op tijd gebaseerde media

Lever alternatieven voor op tijd gebaseerde media.

Succescriterium 1.2.1 (niveau A): Louter-geluid en louter-videobeeld (vooraf opgenomen)

Voor media met vooraf opgenomen louter-geluid en vooraf opgenomen louter-videobeeld is het volgende waar, behalve als de audio of video een media-alternatief voor tekst is en duidelijk als zodanig is gelabeld:

De onderzochte set webpagina's voldoet aan dit succescriterium.

Er zijn geen problemen gevonden.

Uitleg van dit success criterium

Dit succes criterium heeft betrekking op alles wat alleen geluid is (dus zonder beeld) of alleen videobeeld (dus zonder geluid). Hiervoor dient een volledig uitgeschreven tekst te worden geboden, zodat dezelfde informatie ook voor dove en blinde bezoekers beschikbaar is. Bij alleen videobeeld mag ook een geluidspoor worden geboden, waarmee alle visuele informatie aan blinde bezoekers wordt voorgelezen.

Zie voor meer informatie ons artikel over online video op: www.accessibility.nl/kennisbank/videotutorial

Succescriterium 1.2.2 (niveau A): Ondertiteling voor doven en slechthorenden (vooraf opgenomen)

Er worden ondertitels voor doven en slechthorenden geleverd voor alle vooraf opgenomen audiocontent in gesynchroniseerde media, behalve als het mediabestand een media-alternatief is voor tekst en duidelijk als zodanig is gelabeld.

De onderzochte set webpagina's voldoet aan dit success criterium.

Er zijn toegankelijkheidsproblemen gevonden in één of meer video's maar hiervoor is een tijdelijke uitzondering van kracht. Zie de managementsamenvatting voor een toelichting.

Op pagina <https://www.communicatierijk.nl/vakkennis/overheidscommunicatie> staat een video. In deze video zit gesproken tekst. Voor deze gesproken tekst is geen ondertiteling aanwezig. Iemand die doof is mist nu veel informatie.

Op pagina <https://www.communicatierijk.nl/documenten/videos/2017/01/20/webrichtlijnen-voor-video> staat ook een video. Deze heeft wel op de juiste manier ondertiteling gekregen.

Uitleg van dit success criterium

Voor alle gesproken tekst en andere belangrijke geluiden in een video dient ondertiteling geboden te worden. Op die manier is de informatie ook beschikbaar is voor bezoekers die doof of slechthorend zijn. Er is een uitzondering, waarbij geen ondertiteling geboden hoeft te worden: als concreet is aangegeven dat de video een media-alternatief is voor de tekst op de pagina én de video ook niet meer informatie geeft dan die tekst.

Zie voor meer informatie ons artikel over online video op: www.accessibility.nl/kennisbank/videotutorial

Succescriterium 1.2.3 (niveau A): Audiodescriptie of media-alternatief (vooraf opgenomen)

Er wordt een alternatief voor op tijd gebaseerde media of audiodescriptie van de vooraf opgenomen videocontent geleverd voor gesynchroniseerde media, behalve als het mediabestand een media-alternatief is voor tekst en duidelijk als zodanig is gelabeld.

De onderzochte set webpagina's voldoet aan dit succescriterium.

Er zijn toegankelijkheidsproblemen gevonden in één of meer video's maar hiervoor is een tijdelijke uitzondering van kracht. Zie de managementsamenvatting voor een toelichting.

Op pagina <https://www.communicatierijk.nl/documenten/videos/2017/01/20/webrichtlijnen-voor-video> staat een video. Voor deze video is een audiodescriptie aanwezig. Deze kan aangezet worden. Voor de meeste informatie is deze audiodescriptie afdoende. Er ontbreekt echter hier en daar nog wat informatie. Bijvoorbeeld op 1:28 verschijnt tekst in beeld. Hier staat bijvoorbeeld ook de achternaam bij van Eva. Deze informatie komt niet direct terug in de audiodescriptie. Dat geldt ook voor de tekst die verschijnt op 1:34. Daar staat bijvoorbeeld ook nog de achternaam van Nursel en expliciet dat ze doof is. Dit laatste komt indirect wel terug in de video, maar ze zou ook slechthorend kunnen zijn. Hier staan letterlijk dat ze doof

De onderzochte set webpagina's voldoet aan dit succescriterium.

is en dan is het goed dat dit ook expliciet in de audiodescriptie wordt gezet. Nog belangrijker is het ontbreken van audiodescriptie voor de informatie aan het eind van de video. Daar staat in tekst de naam van het ministerie en een e-mailadres voor meer informatie.

Bovenstaand probleem doet zich ook voor bij de video op pagina <https://www.communicatierijk.nl/vakkennis/overheidscommunicatie>. Daar staat bijvoorbeeld aan het eind ook tekstuele informatie in beeld. Hiervoor is geen audiodescriptie aanwezig.

Uitleg van dit succescriterium

Audiodescriptie is gesproken tekst die is toegevoegd aan het standaard audiospoor om belangrijke visuele details te beschrijven, die niet vanuit het standaard audiospoor alleen te begrijpen zijn. Vaak kan audiodescriptie in een videospeler aan of uit worden gezet. De audiodescriptie is belangrijk voor blinde bezoekers, die niet kunnen zien wat in beeld gebeurt/verschijnt.

Voor succescriterium 1.2.3 (niveau A) zijn twee uitzonderingen, waarbij geen audiodescriptie nodig is:

1. Er wordt een uitgeschreven transcript geboden. Dit transcript dient alle informatie in de video (dus beeld en geluid) in de juiste volgorde bevatten.
2. Als concreet is aangegeven dat de video een media-alternatief is voor de tekst op de pagina én de video ook niet meer informatie geeft dan die tekst.

LET OP: bovenstaande uitzonderingen gelden niet voor succescriterium 1.2.5 (niveau AA).

Zie voor meer informatie ons artikel over online video op: www.accessibility.nl/kennisbank/videotutorial

Succescriterium 1.2.4 (niveau AA): Ondertitels voor doven en slechthorenden (live)

Er worden ondertitels voor doven en slechthorenden geleverd voor alle live audiocontent in gesynchroniseerde media.

De onderzochte set webpagina's voldoet aan dit succescriterium.

Er zijn geen problemen gevonden.

Uitleg van dit succescriterium

Voor alle gesproken tekst en andere belangrijke geluiden in een live video dient ondertiteling geboden te worden. Het doel van dit succescriterium is om mensen die doof of slechthorend zijn in staat te stellen live video's te bekijken.

Succescriterium 1.2.5 (niveau AA): Audiodescriptie (vooraf opgenomen)

Er wordt een audiodescriptie geleverd voor alle vooraf opgenomen videocontent in gesynchroniseerde media.

De onderzochte set webpagina's voldoet aan dit succescriterium.

Er zijn toegankelijkheidsproblemen gevonden in één of meer video's maar hiervoor is een tijdelijke uitzondering van kracht. Zie de managementsamenvatting voor een toelichting.

Op pagina <https://www.communicatierijk.nl/documenten/videos/2017/01/20/webrichtlijnen-voor-video> staat een video. Voor deze video is een audiodescriptie aanwezig. Deze kan aangezet worden. Voor de meeste informatie is deze audiodescriptie afdoende. Er ontbreekt echter hier en daar nog wat informatie. Bijvoorbeeld op 1:28 verschijnt tekst in beeld. Hier staat bijvoorbeeld ook de

De onderzochte set webpagina's voldoet aan dit succescriterium.

achternaam bij van Eva. Deze informatie komt niet direct terug in de audiodescriptie. Dat geldt ook voor de tekst die verschijnt op 1:34. Daar staat bijvoorbeeld ook nog de achternaam van Nursel en expliciet dat ze doof is. Dit laatste komt indirect wel terug in de video, maar ze zou ook slechthorend kunnen zijn. Hier staan letterlijk dat ze doof is en dan is het goed dat dit ook expliciet in de audiodescriptie wordt gezet. Nog belangrijker is het ontbreken van audiodescriptie voor de informatie aan het eind van de video. Daar staat in tekst de naam van het ministerie en een e-mailadres voor meer informatie.

Bovenstaand probleem doet zich ook voor bij de video op pagina <https://www.communicatierijk.nl/vakkennis/overheidscommunicatie>. Daar staat bijvoorbeeld aan het eind ook tekstuele informatie in beeld. Hiervoor is geen audiodescriptie aanwezig.

Uitleg van dit succescriterium

Audiodescriptie is gesproken tekst die is toegevoegd aan het standaard audiospoor om belangrijke visuele details te beschrijven, die niet vanuit het standaard audiospoor alleen te begrijpen zijn. Vaak kan audiodescriptie in een videospeler aan of uit worden gezet. De audiodescriptie is belangrijk voor blinde bezoekers, die niet kunnen zien wat in beeld gebeurt/verschijnt.

In tegenstelling tot succescriterium 1.2.3 (niveau A), is er voor succescriterium 1.2.5 (niveau AA) geen uitzondering mogelijk en dient altijd audiodescriptie geboden te worden (indien nodig).

Zie voor meer informatie ons artikel over online video op: www.accessibility.nl/kennisbank/videotutorial

Richtlijn 1.3: Aanpasbaar

Creëer content die op verschillende manieren gepresenteerd kan worden (bijvoorbeeld eenvoudiger lay-out) zonder verlies van informatie of structuur.

Succescriterium 1.3.1 (niveau A): Info en relaties

Informatie, structuur, en relaties overgebracht door presentatie kunnen door software bepaald worden of zijn beschikbaar in tekst.

De onderzochte set webpagina's voldoet niet aan dit succescriterium.

Op pagina <https://www.communicatierijk.nl/vakkennis/factor-c> staat een interactieve applicatie onder de koptekst "Leidraad Factor C". Door middel van witte driehoekjes is extra content er onder te openen. Deze zijn met andere witte driehoekjes ook weer te sluiten. Voor deze witte driehoekjes zijn button elementen gebruikt. Dat is goed. Echter binnen het button element is nu een h1 element gebruikt waarbinnen een driehoek karakter staat als 'tekst' voor de button. Een h1 element hoort niet thuis in een button element. Daarnaast is hier ook geen sprake van een koptekst. Dit h1 element kan dus beter weggehaald worden.

Dit probleem doet zich ook voor op pagina <https://www.communicatierijk.nl/vakkennis/factor-c-in-english>

Op pagina <https://www.communicatierijk.nl/> staat onder de blauwe balk een koptekst met de tekst "CommunicatieRijk: vakkennis over overheidscommunicatie". Deze is niet met een h2 header element opgesteld, maar met het strong element. Het strong element is hier niet voor bedoeld. Gebruik een h2 element om kopteksten mee op te maken.

Op pagina <https://www.communicatierijk.nl/vakkennis/aanbod-academie-voor-overheidscommunicatie/> staat een datatabel met zowel kolom- als rijkoppen. Deze zijn beide niet met een th elementen opgesteld. Hierdoor wordt het lastiger voor iemand die blind is om de echte data deze tabel te interpreteren.

Op pagina <https://www.communicatierijk.nl/vakkennis/aanbod-academie-voor-overheidscommunicatie/module-faciliteren> staan verschillende korte tekstkoppen.

De onderzochte set webpagina's voldoet niet aan dit succescriterium.

Bijvoorbeeld "Voor wie", "Wanneer", "Waar" en "Thema's". Deze zijn nu opgemaakt met een strong element, maar een strong element is alleen bedoeld voor tekst die sterke nadruk moet krijgen en daar is hier tekstueel geen sprake van. Hier kan dus beter gebruik gemaakt worden van bijvoorbeeld een h3 element.

Op pagina <https://www.communicatierijk.nl/campagnekeuken/crossmediale-aanpak-van-campagnes> staat een datatabel. Deze heeft ook een caption met de tekst "Welke media passen bij de strategieën uit CASI?". Om er voor te zorgen dat de leesvolgorde goed blijft in deze tabel moet het ook worden opgemaakt als een datatabel. Als het een layouutabel zou zijn, dan is de leesvolgorde niet meer goed. Dus, hier moeten th elementen gebruikt worden voor de kolomkoppen. Een andere oplossing is om hier geen tabel voor te gebruiken, maar tekst in vier kolommen rekening houdend met de juiste leesvolgorde.

Op pagina <https://www.communicatierijk.nl/campagnekeuken/crossmediale-aanpak-van-campagnes> staat een geordende lijst met "Vijf tips voor een crossmediale aanpak". De 'kopjes' van deze vijf punten zijn vetgedrukt. Hiervoor is het strong element gebruikt, maar het strong element is niet bedoeld voor visuele opmaak, maar voor sterke nadruk. Daar is hier geen sprake van, dus kan het strong element beter niet gebruikt worden.

Wat niet fout is volgens WCAG, maar wat beter kan is het volgende.

Op pagina <https://www.communicatierijk.nl/campagnekeuken/crossmediale-aanpak-van-campagnes> staat een kader met een koptekst "Voorbeeld: Rondje van BOB". Dit hele kader is opgemaakt in een tabel bestaande uit één datacel en met een caption element die leeg is gelaten. Een tabel is niet bedoeld voor de opmaak van een kader. Hier kan gewoon een div element gebruikt worden die met CSS gestyled kan worden. Gebruik hier dus liever geen tabelopmaak en laat het caption element sowieso helemaal weg.

Bovenstaand probleem komt bij meer kaders voor op deze pagina.

De onderzochte set webpagina's voldoet niet aan dit succescriterium.

Er zijn toegankelijkheidsproblemen gevonden in de onderzochte PDF documenten maar hiervoor is een tijdelijke uitzondering van kracht. Zie de managementsamenvatting voor een toelichting.

De volgende PDF documenten hebben geen tags en daardoor is er voor hulpsoftware (zoals voorleessoftware) geen informatie beschikbaar om de PDF documenten te interpreteren. Omdat tags ontbreken kan de PDF niet volledig onderzocht worden (alle succescriteria met betrekking tot de PDF code laag zoals semantische koppelingen en alt teksten bij afbeeldingen). Let daarom op dat bij het oplossen van dit probleem nieuwe toegankelijkheidsproblemen kunnen ontstaan.

https://www.communicatierijk.nl/binaries/communicatierijk/documenten/publicaties/2020/02/20/vora-jaarprogramma-2020/VoRa-jaarprogramma_2020.pdf

https://www.communicatierijk.nl/binaries/communicatierijk/documenten/publicaties/2020/03/05/competentieprofiel-woordvoerder-van-de-toekomst/Profiel_Woordvoerder+vd+Toekomst_DEF_zonder+afloop.pdf

Uitleg van dit succescriterium

Alle informatie die visueel wordt overgedragen, dient ook tekstueel of semantisch (in betekenisvolle code) te worden overgedragen. Op deze manier kan de informatie ook aan blinde bezoekers worden voorgelezen. Let in het bijzonder op het volgende:

Gebruik correcte lijstmaak, namelijk voor ongeordende lijsten en voor geordende lijsten. Maak lijstitems op met elementen. Gebruik <dl>, <dt> en <dd> voor definitielijsten.

Maak alle koppelingen correct op, namelijk met <h1> tot en met <h6> elementen. Gebruik <caption> voor de kop van een tabel en <legend> voor de kop van een groep (<fieldset>) formulervelden.

Uitleg van dit successcriterium

Gebruik <table> voor datatabellen. Maak rij- en kolomkoppen op met <th> en datacellen met <td>. Voeg zo nodig het attribuut scope of de attributen id en headers toe om associaties te maken. Zeer eenvoudige datatabellen van 2 kolommen, zonder kolomkoppen hebben geen rijkoppen nodig.

Bied namen aan invoervelden en groepeer bij elkaar horende velden. Zie voor meer informatie ons artikel: www.accessibility.nl/kennisbank/artikelen/toegankelijke-formulieren-in-webrichtlijnen-2

Succescriterium 1.3.2 (niveau A): Betekenisvolle volgorde

Als de volgorde waarin content wordt gepresenteerd van invloed is op zijn betekenis, kan een betekenisvolle leesvolgorde door software bepaald worden.

De onderzochte set webpagina's voldoet aan dit succescriterium.

Er zijn geen problemen gevonden.

Uitleg van dit successcriterium

Content dient in een betekenisvolle volgorde in de broncode te staan. De voorleessoftware van blinde bezoekers kan de informatie dan correct voorlezen. Een voorbeeld waarbij dit verkeerd gaat: wanneer op een vraagteken-icoon wordt geklikt, verschijnt visueel naast het icoon een uitleg. Deze informatie staat in de broncode echter onderaan de pagina en niet direct onder het icoon. Hierdoor kan de informatie niet direct worden voorgelezen aan blinde bezoekers.

Voor HTML-pagina's is de leesvolgorde te testen door de website zonder stylesheets te bekijken. In Firefox kan dit door in het menu te gaan naar: Beeld - Paginastijl - Geen Stijl.

Succescriterium 1.3.3 (niveau A): Zintuiglijke eigenschappen

Instructies die geleverd worden om content te begrijpen en te bedienen zijn niet alleen afhankelijk van zintuiglijke eigenschappen van componenten zoals vorm, omvang, visuele locatie, oriëntatie of geluid.

De onderzochte set webpagina's voldoet aan dit succescriterium.

Er zijn geen problemen gevonden.

Uitleg van dit succescriterium

Instructies mogen niet alleen afhankelijk zijn van vorm, omvang, locatie, oriëntatie of geluid. Meer toelichting:

Vorm:

Denk aan bijvoorbeeld een legenda: informatie door stippellijnen, driehoeken etc. dient ook tekstueel overgebracht te worden.

Omvang:

Bijvoorbeeld: hoe groter een zoekwoord getoond wordt, hoe meer resultaten er voor zijn. Die informatie dient ook tekstueel te worden overgebracht.

Locatie:

'Links vind je gerelateerde artikelen' is bijvoorbeeld niet te begrijpen voor blinde bezoekers, tenzij 'gerelateerde artikelen' ook bovenaan die lijst met artikelen staat.

Symbolen en iconen:

Bied altijd een goed tekstueel alternatief, zodat de informatie ook aan blinde bezoekers kan worden voorgelezen (zie ook succescriterium 1.1.1)

Geluid:

Dit komt niet vaak voor. Denk bijvoorbeeld aan geluid dat aangeeft dat een quiz-

Uitleg van dit successcriterium

vraag goed is beantwoord. Deze informatie dient ook tekstueel te worden geboden.

Oriëntatie:

Dit komt ook niet vaak voor. Denk aan bijvoorbeeld een icoon dat schuin een andere betekenis heeft, dan rechtopstaand.

Voor eisen met betrekking tot kleur zie Richtlijn 1.4.

Succescriterium 1.3.4 (niveau AA): Oriëntatie

De weergave en bediening van content is niet beperkt tot een enkele schermstand, zoals staand of liggend, tenzij een specifieke schermstand essentieel is.

De onderzochte set webpagina's voldoet aan dit succescriterium.

Er zijn geen problemen gevonden.

Uitleg van dit successcriterium

Voorbeelden waarbij een specifieke schermstand essentieel is, zijn een bankoverschrijving, piano-toepassing, dia's voor een projector of televisie of VR-content (Virtual Reality) waarbij de binaire schermstand niet van toepassing is.

Succescriterium 1.3.5 (niveau AA): Inputdoel identificeren

Het doel van elk invoerveld waarmee informatie over de gebruiker wordt verzameld, kan door software worden bepaald.

De onderzochte set webpagina's voldoet niet aan dit succescriterium.

Op pagina <https://www.communicatierijk.nl/vakkennis/aanbod-academie-voor-overheidscommunicatie/module-faciliteren> staat een formulier. Het is nu niet mogelijk voor hulpsoftware of voor browsers om het doel van de invoervelden voor persoonlijke gegevens (!) te bepalen. Hiervoor is namelijk het autocomplete attribuut nodig. Bijvoorbeeld bij het invoerveld voor 'voornaam' is dit autocomplete="given-name". Een overzicht van alle invoervelden waar dit autocomplete attribuut nodig is is hier te vinden: <https://www.w3.org/TR/WCAG21/#input-purposes>.

Voor het formulier op pagina <https://www.communicatierijk.nl/documenten/formulieren/2020/maart/6/evaluatie-mediabijeenkomst-5-maart> is een autocomplete attribuut nodig voor het invoerveld "E-mailadres".

Uitleg van dit succescriterium

Het doel van elk invoerveld waarmee informatie over de gebruiker wordt verzameld, kan door software worden bepaald wanneer:

- De invoervelden een doel dienen dat is geïdentificeerd in de paragraaf Inputdoelen voor componenten van de gebruikersinterface; en
- De content wordt geïmplementeerd met technologieën waarmee de verwachte betekenis van de gegevens van het invoerformulier kan worden geïdentificeerd.

Richtlijn 1.4: Onderscheidbaar

Maak het voor gebruikers gemakkelijker om content te horen en te zien, waaronder scheiding van voorgrond en achtergrond.

Succescriterium 1.4.1 (niveau A): Gebruik van kleur

Kleur wordt niet als het enige visuele middel gebruikt om informatie over te brengen, een actie aan te geven, tot een reactie op te roepen of een visueel element te onderscheiden.

De onderzochte set webpagina's voldoet niet aan dit succescriterium.

Op de homepage staan onderaan een aantal Twitter berichten. In deze berichten staan links. Deze links zijn herkenbaar door een kleurverschil van de linktekst met de omliggende tekst. Dit mag als het contrast tussen de linktekst en de normale tekst hoog genoeg is en als er een andere visuele verandering komt als de muis op de link staat, of als de link focus heeft. De eerste voorwaarde wordt aan voldaan (het contrast is met 3,5:1 groter dan 3:1). Aan de tweede voorwaarde wordt niet voldaan. Als de muis er op wordt gezet, of als de link focus heeft veranderd alleen de kleur licht, maar er is geen andere visuele verandering (bijvoorbeeld een onderstreping of een vetgedrukt font, enz.).

Uitleg van dit succescriterium

Als informatie alleen wordt overgebracht door kleurverschillen, dan kan deze informatie mogelijk niet waargenomen worden door slechtziende of kleurenblinde bezoekers. Het is daarom van belang dat de informatie ook op een andere, niet-kleurafhankelijke manier wordt overgebracht.

Voorbeelden:

- Zorg dat een link niet alleen door middel van een ander kleurgebruik herkenbaar is als link, maar tevens door onderstreping of een andere visuele hint.
- Bied informatie over de verkeerd ingevulde formulervelden niet alleen door middel van kleur (“de rode velden zijn verkeerd ingevuld”), maar ook tekstueel.

Dit succescriterium richt zich specifiek op kleurperceptie. Andere vormen van perceptie worden behandeld in Richtlijn 1.3 inclusief softwarematige toegang tot kleur en andere codering van visuele presentatie.

Succescriterium 1.4.2 (niveau A): Geluidsbediening

Als een geluidswaergave op een webpagina automatisch meer dan 3 seconden speelt, is er of een mechanisme beschikbaar om de geluidswaergave te pauzeren of te stoppen, of er is een mechanisme beschikbaar om het geluidsvolume onafhankelijk van het overall systeemvolume te regelen.

De onderzochte set webpagina's voldoet aan dit succescriterium.

Er zijn geen problemen gevonden.

Uitleg van dit succescriterium

Omdat blinde bezoekers met voorleessoftware de website laten voorlezen, kan geluid dat automatisch afspeelt zeer storend zijn. Het beste is om geluid nooit automatisch te laten afspelen. Als dit toch wordt gedaan, zorg er dan voor dat het geluid binnen 3 seconden stopt of dat het gestopt/gepauzeerd kan worden met een knop aan het begin van de pagina. Een knop om het volume zachter te zetten of helemaal uit is ook een goede oplossing.

Succescriterium 1.4.3 (niveau AA): Contrast (minimum)

De visuele waergave van tekst en afbeeldingen van tekst heeft een contrastverhouding van ten minste 4,5:1, behalve in de volgende gevallen:

De onderzochte set webpagina's voldoet niet aan dit succescriterium.

Op pagina <https://www.communicatierijk.nl/vakkennis/monitor-mediagebruik> staat een afbeelding van een top tien van mediatitels met de meeste impact. In deze afbeelding hebben de cijfers 1 tot en met 10 een te laag contrast op de achtergrondkleuren. Ook de teksten die staan onder de nummers 8, 9 en 10 hebben een te laag contrast op de lichte achtergrond. Van de cijfers moet dit minimaal 3:1

De onderzochte set webpagina's voldoet niet aan dit succescriterium.

zijn, maar daar zitten ze allemaal onder. En van de teksten onder 8, 9 en 10 moet het minimaal 4,5:1 zijn, maar die zijn respectievelijk 1,8:1 en 1,8:1 en 1,9:1.

Ook de witte tekst op lichtoranje achtergrond in de afbeelding iets lager (Top 10 mediatitels impactscores per doelgroep) heeft een te laag contrast van 3,2:1.

Dit probleem doet zich dus ook voor in de onderste afbeelding op de webpagina, waar dezelfde kleurcombinaties in terugkomen. Een alternatief kan zijn als de afbeelding volledig tekstueel wordt beschreven (zie SC 1.1.1).

Ook op pagina <https://www.communicatierijk.nl/vakkennis/trends-voor-overheidscommunicatie/trendoverzicht-2019> staat een afbeelding met teksten in verschillende kleuren. De kleuren lichtgroen (ongeveer 2,8:1) en blauw (ongeveer 3,8:1) hebben een te laag contrast.

Ook op pagina <https://www.communicatierijk.nl/vakkennis/factor-c> staat een interactieve afbeelding met witte tekst op verschillende kleuren. Als alle informatie wordt uitgeklaard (door op het pijltje bij iedere kleur te klikken) is het contrast van een aantal teksten te laag. Bijvoorbeeld van de cijfers 1 tot en met 4 op de lichtroze achtergrond (2,6:1), op de lichtblauwe achtergrond (2:1), op de lichtgroene achtergrond (2:1), op de lichtpaarse achtergrond (3:1) en op de lichtoranje achtergrond (1,8:1). Zo hebben meer teksten in deze interactieve afbeelding een te laag contrast.

Bovenstaand probleem doet zich ook voor op pagina <https://www.communicatierijk.nl/vakkennis/factor-c-in-english>.

Er zijn toegankelijkheidsproblemen gevonden in de onderzochte PDF documenten maar hiervoor is een tijdelijke uitzondering van kracht. Zie de managementsamenvatting voor een toelichting.

Een aantal teksten in onderstaand PDF document heeft een te laag contrast. Bijvoorbeeld de tekst "VORA-JAARPROGRAMMA 2020" bovenaan iedere pagina (behalve de eerste pagina). Het contrast hiervan is slechts 1,7:1 waar dit minimaal 4,5:1 moet zijn.

https://www.communicatierijk.nl/binaries/communicatierijk/documenten/publicaties/2020/02/20/vora-jaarprogramma-2020/VoRa-jaarprogramma_2020.pdf

Uitleg van dit success criterium

Het doel van dit succescriterium is om voldoende contrast te bieden tussen de tekstkleur en de achtergrondkleur, zodat de tekst goed kan worden gelezen door kleurenblinde of slechtziende bezoekers.

Met het gratis programma Contrast Analyser is het mogelijk om het contrast te meten. Meer informatie: www.accessibility.nl/kennisbank/tools/kleurcontrast.

Succescriterium 1.4.4 (niveau AA): Herschalen van tekst

Behalve voor ondertitels voor doven en slechthorenden en afbeeldingen van tekst, kan tekst zonder hulptechnologie tot 200 procent schalen zonder verlies van content of functionaliteit.

De onderzochte set webpagina's voldoet niet aan dit succescriterium.

Als de website wordt bekeken bij een resolutie van 1024x768 pixels en als ingezoomd wordt tot 200% verdwijnt de tekst "Rijksoverheid" bij het logo helemaal bovenaan. Dit is verlies van informatie en is niet de bedoeling.

Uitleg van dit success criterium

Voor slechtziende bezoekers is het belangrijk dat de tekst op een pagina moet kunnen worden vergroot tot 200%. Zorg ervoor dat hierbij geen informatie ontbreekt. Bijvoorbeeld wanneer tekst buiten een kader valt en daardoor niet meer te lezen is of wanneer deze buiten beeld komt te staan, zonder dat gescrold kan worden.

De pagina's kunnen eenvoudig tot 200% ingezoomd worden in Google Chrome (Windows) bij een resolutie van 1024 x 768.

Succescriterium 1.4.5 (niveau AA): Afbeeldingen van tekst

Als de gebruikte technologieën de visuele weergave tot stand kunnen brengen, wordt tekst gebruikt in plaats van afbeeldingen van tekst om informatie over te brengen, behalve in de volgende gevallen:

De onderzochte set webpagina's voldoet niet aan dit succescriterium.

Op pagina <https://www.communicatierijk.nl/vakkennis/monitor-mediagebruik> staan drie grote afbeeldingen met tekst. Het is beter om deze teksten zoveel mogelijk als gewone tekst op de webpagina te zetten. Op die manier kunnen bijvoorbeeld mensen die slechtziend zijn de kleuren nog aanpassen, zodat de teksten een beter contrast krijgen. Of ze kunnen het lettertype aanpassen zodat het prettiger of beter leesbaar wordt. Op dit moment kan dit niet met de teksten in de afbeeldingen.

Op pagina <https://www.communicatierijk.nl/vakkennis/trends-voor-overheidscommunicatie/trendoverzicht-2019> staat ook een afbeelding met teksten erin. Hierbij is de positie echter heel erg bepalend of belangrijk voor de betekenis en dus is het hier wel toegestaan.

Uitleg van dit succescriterium

Voor bezoekers met een visuele beperking is het belangrijk dat tekst met HTML wordt geplaatst en niet op afbeeldingen. Tekst in HTML is namelijk met een eigen stylesheet naar wensen op te maken. In een eigen stylesheet kies je bijvoorbeeld voor- en achtergrondkleur, lettertype of lettergrootte, zodat de tekst aangepast wordt aan jouw wensen.

Een manier waarop dit eenvoudig kan worden getest, is door alles op de webpagina te selecteren (CTRL + a / Cmd + a). Doordat alles geselecteerd wordt, is direct te zien welke tekst op afbeeldingen staat en welke in HTML.

Succescriterium 1.4.10 (niveau AA): Dynamisch aanpassen

Content kan zonder verlies van informatie of functionaliteit en zonder te scrollen worden weergegeven in twee dimensies nadat de gebruiker inzoomt.

De onderzochte set webpagina's voldoet aan dit succescriterium.

Er zijn geen problemen gevonden.

Uitleg van dit succescriterium

Content kan zonder verlies van informatie of functionaliteit en zonder te scrollen worden weergegeven in twee dimensies voor:

- Verticaal scrollbare content met een breedte gelijk aan 320 CSS-pixels;
- Horizontaal scrollbare content met een hoogte gelijk aan 256 CSS-pixels;
- Met uitzondering van delen van de content die voor het gebruik of de betekenis een tweedimensionale lay-out vereisen.

320 CSS-pixels zijn gelijk aan een beginbreedte van het weergavekader van 1280 CSS-pixels bij 400% zoom. Voor webcontent die ontworpen is om horizontaal te scrollen (bijv. verticale tekst), zijn de 256 CSS-pixels gelijk aan een beginbreedte van het weergavekader van 1024 CSS-pixels bij 400% zoom.

Voorbeeld van content die een tweedimensionale lay-out vereisen, zijn afbeeldingen, kaarten, schema's, video's, games, presentaties, gegevenstabellen en interfaces waarbij de werkbalken zichtbaar moeten blijven tijdens het manipuleren van de content.

Succescriterium 1.4.11 (niveau AA): Niet-tekstueel contrast

De visuele weergave van componenten en grafische objecten hebben een contrastverhouding van ten minste 3:1 ten opzichte van aangrenzende kleuren.

De onderzochte set webpagina's voldoet niet aan dit succescriterium.

Op pagina <https://www.communicatierijk.nl/vakkennis/factor-c> staat een interactieve afbeelding. In deze afbeelding staan kleine witte driehoekjes. Hiermee kan extra informatie getoond worden die er onder zichtbaar wordt. Het contrast van deze witte driehoekjes is groot genoeg. Echter, als de extra inhoud getoond wordt staan onderaan ook witte driehoekjes om de content weer mee te verbergen. Op de achtergronden blauw, groen en oranje hebben deze dan een te laag contrast. Dit moet minimaal 3:1 zijn en deze zijn respectievelijk 2,8:1 en 2,7:1 en 2,3:1. Ook is het contrast van de focus indicator bij deze driehoekjes te laag. De focus indicator is aangepast en moet dus ook aan de contrasteseisen voldoen. Omdat dit een witte stippellijn heeft heeft deze hetzelfde contrast als de witte driehoekjes en daarmee dus te laag (want lager dan 3:1).

Bovenstaand probleem doet zich ook voor op pagina <https://www.communicatierijk.nl/vakkennis/factor-c-in-english>.

Op pagina <https://www.communicatierijk.nl/zoeken?trefwoord=Taalniveau&search-submit=> staat in het invoerveld voor Trefwoord helemaal rechts een button element in de vorm van een "X" waarmee de invoer gewist kan worden. Als de focus hierop komt is dit een wit gestippeld kader op een voornamelijk witte achtergrond. Het contrast hiervan is dus te laag. Deze is nauwelijks zichtbaar.

Bovenstaand probleem doet zich op meer webpagina's voor. Bijvoorbeeld ook op pagina <https://www.communicatierijk.nl/documenten/>.

Uitleg van dit succescriterium

De visuele weergave van het volgende heeft een contrastverhouding van ten minste 3:1 ten opzichte van aangrenzende kleuren:

- Componenten van de gebruikersinterface
Visuele informatie die vereist is om componenten van de gebruikersinterface en statussen te identificeren, met uitzondering van inactieve componenten

Uitleg van dit successcriterium

of componenten waarvan de weergave van het component wordt bepaald door de user agent en niet wordt aangepast door de auteur;

- Grafische objecten

Delen van afbeeldingen die vereist zijn om de content te begrijpen, behalve wanneer een specifieke weergave van afbeeldingen essentieel is voor de informatie die wordt overgebracht.

Succescriterium 1.4.12 (niveau AA): Tekstafstand

Bij content die wordt geïmplementeerd met opmaaktalen die regelhoogte, regelafstand en woordafstand ondersteunen, is er geen sprake van verlies van content of functionaliteit wanneer deze worden ingesteld of gewijzigd.

De onderzochte set webpagina's voldoet aan dit succescriterium.

Er zijn geen problemen gevonden.

Uitleg van dit successcriterium

Bij content die wordt geïmplementeerd met opmaaktalen die de volgende eigenschappen voor tekststijl ondersteunen, is er geen sprake van verlies van content of functionaliteit wanneer de volgende stijleigenschappen worden ingesteld of gewijzigd:

- Regelhoogte (regelafstand) op ten minste 1,5 keer de lettergrootte;
- Afstand tussen alinea's op ten minste 2 keer de lettergrootte;
- Letterafstand (tracking) op ten minste 0,12 keer de lettergrootte;
- Afstand tussen woorden op ten minste 0,16 keer de lettergrootte.

Uitleg van dit success criterium

Uitzondering: Talen en scripts die geen gebruik maken van een of meer van deze eigenschappen voor tekststijl in schriftelijke tekst, kunnen voldoen aan de eisen door alleen gebruik te maken van de eigenschappen die bestaan voor de betreffende combinatie van taal en script.

Succescriterium 1.4.13 (niveau AA): Content bij aanwijzen of focussen

Wanneer door via de muis of toetsenbord focus aanvullende content zichtbaar wordt en vervolgens weer wordt verborgen, gelden specifieke eisen.

De onderzochte set webpagina's voldoet aan dit succescriterium.

Er zijn geen problemen gevonden.

Uitleg van dit success criterium

Wanneer door het aanwijzen met de muisaanwijzer of focussen met het toetsenbord aanvullende content zichtbaar wordt en vervolgens weer wordt verborgen, gelden de volgende zaken:

- Sluiten
Er is een mechanisme beschikbaar waarmee de aanvullende content kan worden gesloten zonder de muisaanwijzer of de toetsenbordfocus te verplaatsen, tenzij de aanvullende content een invoerfout communiceert of andere content niet verbergt of vervangt;
- Aanwijzen
Wanneer door het aanwijzen met de muisaanwijzer aanvullende content zichtbaar wordt, kan de muisaanwijzer over de aanvullende content worden verplaatst zonder dat deze verdwijnt;

Uitleg van dit success criterium

- **Aanhouden**

De aanvullende content blijft zichtbaar totdat de muisaanwijzer of de toetsenbordfocus wordt verplaatst, de gebruiker de content sluit of de informatie niet langer geldig is.

Uitzondering: De visuele weergave van de aanvullende content wordt beheerd door de user agent en wordt niet aangepast door de auteur.

Een voorbeeld van aanvullende content die wordt beheerd door de user agent is de knopinfo in werkbalken die wordt gemaakt met behulp van het HTML-kenmerk `title`.

Aangepast knopinfo, submenu's en andere niet-modale pop-ups die worden weergegeven bij het aanwijzen met de muisaanwijzer of focussen met het toetsenbord, zijn voorbeelden van aanvullende content waarop dit criterium van toepassing is.

Principe 2: Bedienbaar

componenten van de gebruikersinterface en navigatie moeten bedienbaar zijn.

Richtlijn 2.1: Toetsenbordtoegankelijke

Maak alle functionaliteit beschikbaar vanaf een toetsenbord.

Succescriterium 2.1.1 (niveau A): Toetsenbord

Alle functionaliteit van de content is bedienbaar via een toetsenbordinterface zonder dat afzonderlijke toetsaanslagen aan tijd gebonden zijn, behalve als de onderliggende functie een invoer vereist die afhangt van het pad dat de gebruiker aflegt en niet alleen van de eindpunten.

De onderzochte set webpagina's voldoet niet aan dit succescriterium.

Op pagina <https://www.communicatierijk.nl/vakkennis/factor-c> staat een interactieve applicatie onder de koptekst "Leidraad Factor C". Door middel van witte driehoekjes is extra content er onder te openen. Deze zijn met andere witte driehoekjes ook weer te sluiten. De content die verschijnt bestaat uit vier witte soort van archiefmappen. Deze zijn ook interactief. Als er met de muis op geklikt wordt verschijnt extra informatie die weer gesloten kan worden. Deze extra informatie is echter niet met de muis tevoorschijn te halen en ook niet te sluiten.

Dit probleem doet zich ook voor op pagina <https://www.communicatierijk.nl/vakkennis/factor-c-in-english>.

Uitleg van dit succescriterium

Alle functionaliteit op de website dient bediend te kunnen worden met het toetsenbord.

Dit succescriterium kan getoetst worden door de gehele website alleen te bedienen met het toetsenbord. Gebruik de toetsen 'Tab', 'Enter', 'Spatie' en in

Uitleg van dit success criterium

sommige gevallen de pijltoetsen (bijvoorbeeld bij keuzerondjes) om door de website te navigeren.

Succescriterium 2.1.2 (niveau A): Geen toetsenbordval

Als de toetsenbordfocus met de toetsenbordinterface verplaatst kan worden naar een component van de pagina, dan kan de focus ook met alleen de toetsenbordinterface weer van dat component weg worden bewogen, en, als er meer nodig is dan de standaard pijl- of tabtoetsen of andere standaard methoden om de focus te verplaatsen, dan wordt de gebruiker geïnformeerd over de manier waarop de focus kan worden verplaatst.

De onderzochte set webpagina's voldoet aan dit succescriterium.

Er zijn geen problemen gevonden.

Uitleg van dit success criterium

Het mag nooit zo zijn dat een bezoeker "vast" komt te zitten, wanneer hij of zij met het toetsenbord navigeert. Denk bijvoorbeeld aan een menu, waar men niet meer uit kan 'tabben'.

Dit succescriterium kan getoetst worden door de gehele website enkel te bedienen met het toetsenbord. Gebruik de toetsen 'Tab', 'Enter', 'Spatie' en in sommige gevallen de pijltoetsen (bijvoorbeeld bij keuzerondjes in een formulier) om door de website te navigeren.

Succescriterium 2.1.4 (niveau A): Sneltoetsen tekentoets

Wanneer een sneltoets in content wordt geïmplementeerd door alleen letters (inclusief hoofd- kleine letters), interpunctietekens, cijfers of symbolen te gebruiken, kan de sneltoets worden uitgezet of opnieuw worden toegewezen aan bijv. Ctrl of Alt toets.

De onderzochte set webpagina's voldoet aan dit succescriterium.

Er zijn geen problemen gevonden.

Uitleg van dit succescriterium

Wanneer een sneltoets in content wordt geïmplementeerd door alleen letters (inclusief hoofd- kleine letters), interpunctietekens, cijfers of symbolen te gebruiken, geldt ten minste een van de volgende zaken:

- Uitzetten
Er is een mechanisme beschikbaar waarmee de sneltoets kan worden uitgezet;
- Opnieuw toewijzen
Er is een mechanisme beschikbaar om de sneltoets opnieuw toe te wijzen aan één of meerdere niet-afdrukbare tekens (bijv. Ctrl, Alt, enz.);
- Alleen actief bij focus
De sneltoets voor een component van de gebruikersinterface is alleen actief wanneer op dat betreffende component wordt gefocust.

Richtlijn 2.2: Genoeg tijd

Geef gebruikers genoeg tijd om content te lezen en te gebruiken.

Succescriterium 2.2.1 (niveau A): Timing aanpasbaar

Voor elke tijdslimiet die door de content wordt ingesteld geldt ten minste een van de volgende zaken:

De onderzochte set webpagina's voldoet aan dit succescriterium.

Er zijn geen problemen gevonden.

Uitleg van dit succescriterium

Als een bezoeker beperkt de tijd heeft om iets te lezen of de doen op de pagina, dient de mogelijkheid geboden te worden om de tijd uit te zetten, aan te passen (tot ten minste tien keer de standaard tijdperiode) of te verlengen (minstens tien keer). Dit succescriterium is vooral belangrijk voor blinde en cognitief beperkte bezoekers. Let in het bijzonder op:

Formulieren:

Als de sessie binnen een bepaalde tijd verloopt, dient deze te kunnen worden uitgezet, aangepast of verlengd.

Banners, sliders, scrollende content:

Beweging moet kunnen worden gepauzeerd, zodat de bezoeker de tijd heeft om de informatie te lezen / functionaliteit te bedienen.

Refresh:

Voorkom dat de pagina automatisch ververscht na een bepaalde tijd.

Dit succescriterium moet in samenhang met Succescriterium 3.2.1 worden beschouwd, dat limieten stelt aan veranderingen van content of context als gevolg van een gebruikersactie.

Succescriterium 2.2.2 (niveau A): Pauzeren, stoppen, verbergen

Voor alle bewegende, knipperende, scrollende of automatisch actualiserende informatie gelden alle volgende zaken:

De onderzochte set webpagina's voldoet aan dit succescriterium.

Er zijn geen problemen gevonden.

Uitleg van dit succescriterium

Bewegende, knipperende, scrollende of automatisch actualiserende content, kan bezoekers afleiden bij het gebruik van de rest van de pagina. Voorkom dit type content of bied de mogelijkheid om de beweging te stoppen of te pauzeren.

Voor eisen gerelateerd aan knipperende of flitsende content zie Richtlijn 2.3.

Richtlijn 2.3: Toevallen

Ontwerp content niet op een manier waarvan bekend is dat die toevallen veroorzaakt.

Succescriterium 2.3.1 (niveau A): Drie flitsen of beneden drempelwaarde

Webpagina's bevatten niets wat meer dan drie keer flitst in enige periode van één seconde of de flits is beneden de algemene flits- en rodeflitsdrempelwaarden.

De onderzochte set webpagina's voldoet aan dit succescriterium.

Er zijn geen problemen gevonden.

Uitleg van dit succescriterium

Voorkom sterk flitsende content. Dit kan epilepsie aanvallen veroorzaken bij sommige bezoekers.

Richtlijn 2.4: Navigeerbaar

Lever manieren om gebruikers te helpen navigeren, content te vinden en te bepalen waar ze zijn.

Succescriterium 2.4.1 (niveau A): Blokken omzeilen

Er is een mechanisme beschikbaar om blokken content die op meerdere webpagina's worden herhaald te omzeilen.

De onderzochte set webpagina's voldoet niet aan dit succescriterium.

Op iedere pagina staat een skiplink. Deze staat als eerste in de tabvolgorde en wordt goed zichtbaar als de focus er op komt. De link verwijst echter niet op elke webpagina naar de eerste unieke inhoud. De link moet repeterende content overslaan en dus naar de plek gaan waar de unieke inhoud van de webpagina begint.

Dit gaat bijvoorbeeld niet goed op de Homepage. De eerste unieke inhoud van de webpagina begint met de koptekst "Direct naar". De skiplink verwijst echter naar de koptekst "Laat je inspireren". Daarmee wordt een heel stuk van de unieke inhoud van de pagina overgeslagen. En dat is dus niet de bedoeling.

Dit probleem komt ook voor op de volgende pagina's waar de skiplink ook delen van de unieke inhoud overslaat.

<https://www.communicatierijk.nl/vakkennis/aanbod-academie-voor-overheidscommunicatie/> (Kader op bannerafbeelding en links worden overgeslagen)

<https://www.communicatierijk.nl/campagnekeuken/crossmediale-aanpak-van-campagnes> (Titel in de bannerafbeelding wordt overgeslagen)

<https://www.communicatierijk.nl/vakkennis/factor-c> (menu met methodieken wordt overgeslagen)

<https://www.communicatierijk.nl/vakkennis/factor-c-in-english> (menu met methodieken wordt overgeslagen)

Uitleg van dit success criterium

Zorg ervoor dat blinde bezoekers en toetsenbordgebruikers blokken herhalende content kunnen overslaan, zodat zij direct bij de hoofdcontent kunnen komen. Denk bij blokken herhalende content aan alles dat zich op meerdere pagina's herhaalt: menu's, een zoekveld, logo etc. De beste manier om het overslaan van herhalende content mogelijk te maken, is door bovenaan de pagina een skiplink te bieden die direct naar de hoofdcontent leidt. Zorg ervoor dat de link zichtbaar wordt, wanneer deze met het toetsenbordfocus ontvangt. Zie onze website als voorbeeld: www.accessibility.nl

Succescriterium 2.4.2 (niveau A): Paginatitel

Webpagina's hebben titels die het onderwerp of doel beschrijven.

De onderzochte set webpagina's voldoet aan dit succescriterium.

Er zijn toegankelijkheidsproblemen gevonden in de onderzochte PDF documenten maar hiervoor is een tijdelijke uitzondering van kracht. Zie de managementsamenvatting voor een toelichting.

Onderstaand PDF document heeft een titel gekregen die niet heel leesbaar is, omdat het de bestandsnaam is van het oorspronkelijke brondocument (een Indesign bestand). De titel is nu "Profiel_Woordvoerder vd Toekomst_DEF.indd". Hier kan beter gewone leesbare tekst van gemaakt worden.

https://www.communicatierijk.nl/binaries/communicatierijk/documenten/publicaties/2020/03/05/competentieprofiel-woordvoerder-van-de-toekomst/Profiel_Woordvoerder+vd+Toekomst_DEF_zonder+afloop.pdf

Uitleg van dit success criterium

Bied een duidelijke, beschrijvende titel voor webpagina's. Gebruik hiervoor in HTML het title element. Een goede titel is belangrijk voor bezoekers met

Uitleg van dit successcriterium

verschillende beperkingen. Het biedt een belangrijk hulpmiddel bij het navigeren door de website; men weet direct waar een pagina over gaat.

Succescriterium 2.4.3 (niveau A): Focus volgorde

Als een webpagina sequentieel genavigeerd kan worden en de navigatiesequenties hebben invloed op de betekenis of het gebruik, dan krijgen focusbare componenten de focus in de juiste volgorde waardoor betekenis en bedienbaarheid behouden blijft.

De onderzochte set webpagina's voldoet aan dit successcriterium.

Er zijn geen problemen gevonden.

Uitleg van dit successcriterium

Zorg dat de tabvolgorde door webpagina's logisch is, wanneer men met het toetsenbord navigeert. Als bijvoorbeeld een lightbox wordt geopend, dient de toetsenbordfocus direct in de lightbox te komen en dient niet uit de lightbox getapt te kunnen worden, voordat deze is afgesloten. Een ander voorbeeld: een knop met 'Meer opties' klapt uit, de opties verschijnen eronder. Als echter verder wordt getapt, is de eerste optie niet het eerstvolgende item dat toetsenbordfocus ontvangt.

Succescriterium 2.4.4 (niveau A): Linkdoel (in context)

Het doel van elke link kan bepaald worden uit enkel de linktekst of uit de linktekst samen met zijn door software bepaalde linkcontext, behalve daar waar het doel van de link een dubbelzinnige betekenis zou kunnen hebben voor gebruikers in het algemeen.

De onderzochte set webpagina's voldoet aan dit succescriterium.

Het volgende is niet fout, maar verdient wel aandacht: Op pagina <https://www.communicatierijk.nl/campagnekeuken/crossmediale-aanpak-van-campagnes> staat een foto die vergroot kan worden. De afbeelding van het vergrootglas fungeert als link om de vergroting te openen. Deze heeft een goede alternatieve tekst en daarmee ook een goede linktekst. In de CSS staat echter de volgende code: "speak:none;". Nu wordt dit in praktijk slecht ondersteund en de voorleessoftware zal de linktekst dus in de meeste gevallen wel goed voorlezen, maar het is beter om dit weg te halen. Het dient geen (duidelijk) doel en kan alleen maar problemen veroorzaken bij voorleessoftware die deze code wel accepteren.

Uitleg van dit succescriterium

Bied een duidelijke linktekst, die aangeeft waar de link naartoe verwijst. Wees voorzichtig met links als 'klik hier' en 'lees verder'. Deze zijn alleen toegestaan, wanneer de omliggende context voldoende extra toelichting biedt. Denk hierbij aan de zin waar de link in staat of de kolomkop in een tabel. Het beste is echter om de linktekst zelf duidelijk genoeg te maken, zodat een blinde bezoeker direct weet waar een link naartoe verwijst, wanneer hij van link naar link 'springt'.

Succescriterium 2.4.5 (niveau AA): Meerdere manieren

Er is meer dan één manier beschikbaar om een webpagina binnen een verzameling webpagina's te vinden, behalve wanneer de webpagina het resultaat is van, of een stap in, een proces.

De onderzochte set webpagina's voldoet aan dit succescriterium.

Er zijn geen problemen gevonden.

Uitleg van dit successcriterium

Zorg ervoor dat iedere pagina op de website op minstens twee verschillende manieren te bereiken is. Bijvoorbeeld door naast de standaard navigatie tevens een zoekveld of sitemap te bieden. Een uitzondering is een formulier of test die uit meerdere stappen bestaat: de stappen na de eerste pagina hoeven niet op een andere manier bereikbaar te zijn. Dit successcriterium helpt bezoekers met verschillende type beperkingen om content op de website te kunnen vinden.

Succescriterium 2.4.6 (niveau AA): Koppen en labels

Koppen en labels beschrijven het onderwerp of doel.

De onderzochte set webpagina's voldoet aan dit successcriterium.

Onderstaande is niet echt fout, maar kan een stuk beter. Zeker voor een website die over communicatie gaat.

Op de homepage staat een koptekst "Direct naar". Dit is een koptekst die niet erg informatief is over de links er onder. Deze koptekst zou bijvoorbeeld ook weggelaten kunnen worden zonder dat er dan informatie ontbreekt. Er staan links en die gaan altijd direct naar het onderwerp van de link; ook zonder de koptekst erboven. Het zou beter zijn om hier een koptekst boven te zetten die aangeeft waarom iemand direct naar één van deze onderwerpen zou willen gaan. Bijvoorbeeld omdat dit veelbezochte onderwerpen zijn, of populaire onderwerpen. Of om een andere reden. Deze links zijn vast bewust gekozen. Die reden kan dan het beste verwerkt worden in de koptekst. Dan zegt de koptekst ten minste inhoudelijk iets over de links die er onder staan.

Hetzelfde probleem doet zich voor bij een koptekst "Zie ook" onderaan pagina <https://www.communicatierijk.nl/vakkennis/overheidscommunicatie>. "Zie ook" is ook weinig informatief. Bijvoorbeeld "Gerelateerde onderwerpen" of iets dergelijks is informatiever. Dit probleem komt op veel meer pagina's voor.

Uitleg van dit success criterium

De koppen en labels (in een formulier) dienen altijd een goede beschrijving te bieden van het doel of onderwerp. Dit is belangrijk voor bezoekers met verschillende beperkingen: goede koppen en labels zijn essentieel om de content (snel) te kunnen begrijpen. Blinde bezoekers kunnen bijvoorbeeld een overzicht opvragen van alle koppen op de pagina en op die manier snel een beeld krijgen van de inhoud.

Voorbeeld: een kop als "Meer informatie" kan een betere beschrijving krijgen. Bijvoorbeeld "Meer informatie over voorleessoftware".

Succescriterium 2.4.7 (niveau AA): Focus zichtbaar

Elke gebruikersinterface die met een toetsenbord te bedienen is, heeft een bedieningswijze waarbij de indicator van de toetsenbordfocus zichtbaar is.

De onderzochte set webpagina's voldoet niet aan dit succescriterium.

Op pagina <https://www.communicatierijk.nl/zoeken?trefwoord=Taalniveau&search-submit=> staan direct boven het formulier knoppen met daarin de gekozen filters. Deze kunnen verwijderd worden door op de 'x' naast het gekozen filter te klikken. Als de focus op deze gekozen filters komt te staan is de focus niet zichtbaar. Dit probleem doet zich in alle browsers voor.

Bovenstaand probleem doet zich ook voor op pagina <https://www.communicatierijk.nl/documenten/>. Hier ook bij dezelfde gekozen filters.

Uitleg van dit success criterium

Zorg ervoor dat altijd visueel zichtbaar is waar de toetsenbordfocus zich bevindt, wanneer met het toetsenbord wordt genavigeerd.

Uitleg van dit success criterium

Dit succes criterium kan getoetst worden door de gehele website enkel te bedienen met het toetsenbord. Gebruik de toetsen 'Tab', 'Enter', 'Spatie' en in sommige gevallen de pijltoetsen (bijvoorbeeld bij keuzerondjes in een formulier) om door de website te navigeren.

Richtlijn 2.5: Inputmodaliteiten

Maak het eenvoudiger voor gebruikers om de functionaliteit te gebruiken met andere inputs dan alleen het toetsenbord.

Succes criterium 2.5.1 (niveau A): Bewegingen aanwijzer

Als gebruik wordt gemaakt van multipoint- of padgebaseerde bewegingen, kunnen deze in principe ook worden bediend worden met een enkele aanwijzer.

De onderzochte set webpagina's voldoet aan dit succes criterium.

Er zijn geen problemen gevonden.

Uitleg van dit success criterium

Alle functionaliteit waar bij de bediening gebruik wordt gemaakt van multipoint- of padgebaseerde bewegingen, kan worden bediend met een enkele aanwijzer zonder een padgebaseerde beweging, tenzij een multipoint- of padgebaseerde beweging essentieel is.

Deze eis is van toepassing op webcontent die acties met de aanwijzer interpreteert (dus dit geldt niet voor acties die vereist zijn om de user agent of hulptechnologie te bedienen).

Succescriterium 2.5.2 (niveau A): Annulering aanwijzer

Voor functionaliteit die kan worden bediend met een enkele aanwijzer, gelden diverse beperkingen in het toewijzen aan functies de functies omlaag, afbreken, en ongedaan maken.

De onderzochte set webpagina's voldoet aan dit succescriterium.

Er zijn geen problemen gevonden.

Uitleg van dit succescriterium

Voor functionaliteit die kan worden bediend met een enkele aanwijzer, geldt ten minste een van de volgende zaken:

- Geen gebeurtenis omlaag
De gebeurtenis omlaag van de aanwijzer wordt niet gebruikt om enig onderdeel van de functie uit te voeren;
- Afbreken of ongedaan maken
De functie wordt voltooid door de gebeurtenis omhoog en er is een mechanisme beschikbaar om de functie af te breken voordat deze wordt voltooid of om de functie ongedaan te maken wanneer deze is voltooid;
- Ongedaan maken met gebeurtenis omhoog
Met de gebeurtenis omhoog kan elk resultaat van de voorgaande gebeurtenis omlaag ongedaan worden gemaakt;
- Essentieel
Het voltooien van de functie met de gebeurtenis omlaag is essentieel.

Functies die het indrukken van een toets op het toetsenbord of het numeriek toetsenbord nabootsen, worden als essentieel beschouwd.

Deze eis is van toepassing op webcontent die acties met de aanwijzer interpreteert (dus dit geldt niet voor acties die vereist zijn om de user agent of hulptechnologie te bedienen).

Succescriterium 2.5.3 (niveau A): Label in naam

Een component met een label dat tekst of afbeeldingen van tekst bevat, bevat de naam met de tekst die visueel wordt weergegeven.

De onderzochte set webpagina's voldoet niet aan dit succescriterium.

Op pagina <https://www.communicatierijk.nl/contact> staat bovenaan een logo van de rijksoverheid met de tekst "Rijksoverheid". Deze fungeert als link. Deze tekst komt niet terug in de toegankelijkheidsnaam van de link. Hierdoor is het dus niet mogelijk voor bijvoorbeeld iemand die spraakbedieningssoftware gebruikt om de link te activeren door deze tekst in zijn commando te gebruiken. Het spraakcommando wordt niet herkend, omdat de tekst niet in de toegankelijkheidsnaam voorkomt (zie ook de opmerking over de alternatieve tekst van deze afbeelding bij succescriterium 1.1.1).

Uitleg van dit succescriterium

Bij componenten van de gebruikersinterface met labels die tekst of afbeeldingen van tekst bevatten, bevat de naam de tekst die visueel wordt weergegeven.

Een best practice is om de naam te laten beginnen met de tekst van het label.

Succescriterium 2.5.4 (niveau A): Bewegingsactivering

Functionaliteit door middel van beweging van een apparaat of gebruiker, kan in principe ook worden bediend met componenten van de gebruikersinterface.

De onderzochte set webpagina's voldoet aan dit succescriterium.

Er zijn geen problemen gevonden.

Uitleg van dit success criterium

Functionaliteit die kan worden bediend door de beweging van een apparaat of gebruiker, kan ook worden bediend met componenten van de gebruikersinterface. De reactie op de beweging kan worden uitgeschakeld om onbedoelde activering te voorkomen, behalve wanneer:

- Ondersteunde interface
De beweging wordt gebruikt om de functionaliteit te bedienen via een door toegankelijkheid ondersteunde interface;
- Essentieel
De beweging is essentieel voor de functie en wanneer de reactie op de beweging wordt uitgeschakeld, wordt de activiteit ongeldig.

Principe 3: Begrijpelijk

Informatie en de bediening van de gebruikersinterface moeten begrijpelijk zijn.

Richtlijn 3.1: Leesbaar

Maak tekstcontent leesbaar en begrijpelijk.

Succescriterium 3.1.1 (niveau A): Taal van de pagina

De standaard menselijke taal van elke webpagina kan door software bepaald worden.

De onderzochte set webpagina's voldoet aan dit succescriterium.

Er zijn toegankelijkheidsproblemen gevonden in de onderzochte PDF documenten maar hiervoor is een tijdelijke uitzondering van kracht. Zie de managementsamenvatting voor een toelichting.

In onderstaand PDF document is de taal van het document verkeerd aangegeven. De taal is in de bestandseigenschappen ingesteld op "en-GB" (dus Engels), maar de tekst van het document is in het Nederlands.

https://www.communicatierijk.nl/binaries/communicatierijk/documenten/publicaties/2020/02/20/vora-jaarprogramma-2020/VoRa-jaarprogramma_2020.pdf

Uitleg van dit succescriterium

Geef de belangrijkste taal van pagina's aan, zodat voorleessoftware van blinde bezoekers de informatie op de pagina correct kan voorlezen.

Voor HTML pagina's dient de taal aangegeven te worden met een 'lang' attribuut:
<html lang="nl">

Gebruik op XHTML pagina's zowel het xml:lang als het lang attribuut:
<html xml:lang="nl" lang="nl">

Uitleg van dit success criterium

De taalcodes voor veelgebruikte talen: Engels: "en" of "en-US", Duits: "de", Frans: "fr", Fries: "fy". Zie voor overige taalcodes: <http://xml.coverpages.org/iso639a.html>

Succescriterium 3.1.2 (niveau AA): Taal van onderdelen

De menselijke taal van elke passage of zin in de content kan door software bepaald worden, behalve waar het gaat om eigennamen, technische termen, woorden van onbepaalde taal en woorden of zinsdelen die deel zijn gaan uitmaken van het jargon van de onmiddellijk omringende tekst.

De onderzochte set webpagina's voldoet niet aan dit succescriterium.

Op pagina <https://www.communicatierijk.nl/vakkennis/factor-c-in-english> staat de hoofdtal aangegeven als Nederlands (bij het html element). Op de pagina zelf komen echter ook Engelse teksten voor. Hiervoor is de taal niet aangegeven door middel van een lang attribuut. Deze Engelse teksten zullen nu dus op zijn Nederlands worden voorgelezen door bijvoorbeeld voorleessoftware van mensen die blind zijn. Dat maakt het veel moeilijker om te begrijpen.

Uitleg van dit success criterium

Wanneer ergens een andere taal wordt gebruikt dan de basistaal van de pagina (zie succescriterium 3.1.1), dient hiervoor in de code een taalwisseling te worden aangegeven. Dan kan voorleessoftware van blinde bezoekers die informatie op de juiste manier voorlezen. Het gaat bij dit succescriterium om zinsdelen of zinnen. Voor 1 woord hoeft geen taalwisseling aangegeven worden. Als een heel menu een andere taal heeft, dient hiervoor wel een taalwisseling te worden aangegeven.

Uitleg van dit success criterium

Voor HTML pagina's dient de taalwisseling aangegeven te worden met een 'lang' attribuut. Bijvoorbeeld:

```
<p>Hieronder volgt de informatie in het Engels:</p>  
<p lang="en">First, there is...</p>
```

Gebruik op XHTML pagina's zowel het xml:lang als het lang attribuut:

```
<p xml:lang="en" lang="en">First, there is...</p>
```

De taalcodes voor veelgebruikte talen: Engels: "en" of "en-US", Duits: "de", Frans: "fr", Fries: "fy".

Richtlijn 3.2: Voorspelbaar

Maak het uiterlijk en de bediening van webpagina's voorspelbaar.

Succescriterium 3.2.1 (niveau A): Bij focus

Als een component de focus krijgt, dan veroorzaakt dat geen contextwijziging.

De onderzochte set webpagina's voldoet aan dit succescriterium.

Er zijn geen problemen gevonden.

Uitleg van dit success criterium

Zorg ervoor dat geen grote wijzigingen plaatsvinden, wanneer onderdelen van de interface toetsenbord focus krijgen (dus wanneer er nog niet op wordt geklikt). Denk aan bijvoorbeeld links, knoppen en formulier invoervelden.

Succescriterium 3.2.2 (niveau A): Bij input

Verandering van de instelling van een component van de gebruikersinterface veroorzaakt niet automatisch een contextwijziging tenzij de gebruiker geïnformeerd is over het gedrag vóór het gebruik van dit component.

De onderzochte set webpagina's voldoet aan dit succescriterium.

Er zijn geen problemen gevonden.

Uitleg van dit succescriterium

Zorg ervoor dat geen grote wijzigingen plaatsvinden, wanneer iets ingevoerd of veranderd wordt in een formulier invoerveld.

Voorbeelden van grote wijzigingen: de pagina ververs, er wordt een nieuw venster geopend of de pagina verandert zodanig, dat deze een andere betekenis heeft gekregen.

Succescriterium 3.2.3 (niveau AA): Consistente navigatie

Navigatiemechanismen, die op meerdere webpagina's binnen een verzameling webpagina's herhaald worden, komen elke keer dat ze worden herhaald in dezelfde relatieve volgorde voor, tenzij een verandering wordt geïnitieerd door de gebruiker.

De onderzochte set webpagina's voldoet aan dit succescriterium.

Er zijn geen problemen gevonden.

Uitleg van dit success criterium

Zorg voor een consistente navigatie: toon menu's, links en zoekvelden die op meerdere pagina's voorkomen altijd op dezelfde plaats.

Succescriterium 3.2.4 (niveau AA): Consistente identificatie

Componenten die dezelfde functionaliteit hebben binnen een verzameling webpagina's worden consistent geïdentificeerd.

De onderzochte set webpagina's voldoet niet aan dit succescriterium.

Op de website staan verschillende formulieren of filters.

Er zijn bijvoorbeeld filters voor de zoekresultaten en filters voor documenten. Bij de filters voor de zoekresultaten staat een submit knop met de tekst "Zoek" en bij de filters voor de documenten staat een submit knop met de tekst "Toon". Dit is niet helemaal consistent. Beide filteren en voeren dus een zelfde soort actie uit.

Zie:

<https://www.communicatierijk.nl/zoeken?trefwoord=Taalniveau&search-submit=>
<https://www.communicatierijk.nl/documenten/>

Daarnaast zijn ook verschillende formulieren. Bijvoorbeeld voor het plaatsen van een reactie, voor het inschrijven voor een cursus en voor een evaluatie voor een bijeenkomst. Ook hier worden verschillende teksten gebruikt bij de submit knoppen voor het versturen van het formulier. Er wordt gebruik gemaakt van "Verstuur", "Bevestig" en "Ga door". Ook hier is niet echt sprake van consistente naamgeving.

Zie:

<https://www.communicatierijk.nl/actueel/longread/weblogberichten/2017/3-tips-voor-betere-communicatie-met-laaggeletterden>
<https://www.communicatierijk.nl/vakkennis/aanbod-academie-voor-overheidscommunicatie/module-faciliteren>
<https://www.communicatierijk.nl/documenten/formulieren/2020/maart/6/evaluatie-mediabijeenkomst-5-maart>

Uitleg van dit successcriterium

Een onderdeel van de interface, dient altijd met dezelfde naam te worden aangeduid. Let er bijvoorbeeld op dat een contactpagina in het menu niet de ene keer 'contact' en de andere keer 'vraag stellen' wordt genoemd.

Richtlijn 3.3: Assistentie bij invoer

Help gebruikers om fouten te vermijden en ze te verbeteren.

Succescriterium 3.3.1 (niveau A): Fout identificatie

Als een invoerfout automatisch ontdekt wordt, dan wordt het onderdeel waar de fout zit geïdentificeerd en de fout wordt tekstueel aan de gebruiker meegedeeld.

De onderzochte set webpagina's voldoet aan dit succescriterium.

Er zijn geen problemen gevonden.

Uitleg van dit successcriterium

Zorg voor goed identificerende foutmeldingen, wanneer een formulier niet kan worden verstuurd. Verwijs tekstueel naar het invoerveld dat niet correct is ingevuld. Vermijd woorden als 'dit veld is verkeerd ingevuld'. Voor blinde bezoekers is het namelijk beter om concreet de naam van het veld te noemen.

Zie voor meer informatie ons artikel over formulieren:

www.accessibility.nl/kennisbank/artikelen/toegankelijke-formulieren-in-webrichtlijnen-2

Succescriterium 3.3.2 (niveau A): Labels of instructies

Als de content gebruikersinvoer vereist, dan worden labels of instructies geleverd.

De onderzochte set webpagina's voldoet niet aan dit succescriterium.

Op pagina <https://www.communicatierijk.nl/zoeken?trefwoord=Taalniveau&search-submit=> kunnen filters getoond worden. Bij deze filters staan twee invoervelden voor een datum. Er is echter geen zichtbaar tekstueel label wat aangeeft wat voor datum ingevuld moet worden in deze velden. Elk datum veld heeft zijn eigen zichtbare tekstuele label nodig.

Uitleg van dit succescriterium

Bied bij formulier invoervelden duidelijke labels en instructies, zodat het voor alle bezoekers duidelijk is wat ingevuld dient te worden. Instructie dienen zowel voor ziende bezoekers als voor blinde bezoekers te achterhalen zijn.

Zie voor meer informatie ons artikel over formulieren:

www.accessibility.nl/kennisbank/artikelen/toegankelijke-formulieren-in-webrichtlijnen-2

Succescriterium 3.3.3 (niveau AA): Foutsuggestie

Als een invoerfout automatisch ontdekt wordt en suggesties voor verbetering bekend zijn, dan worden de suggesties aan de gebruiker geleverd, tenzij dit de beveiliging of het doel van de content in gevaar zou brengen.

De onderzochte set webpagina's voldoet aan dit succescriterium.

Er zijn geen problemen gevonden.

Uitleg van dit success criterium

Indien mogelijk is het goed om suggesties te bieden, wanneer een formulier verkeerd is ingevuld. Probeer naast een goed identificerende foutmelding (zie succescriterium 3.3.1), dus ook een suggestie ter verbetering te bieden. Dit mag een algemene suggestie zijn.

Bijvoorbeeld: "controleer of het e-mailadres het volgende formaat heeft: naam@domein.nl".

Een concretere suggestie: een suggestie als: "bedoelde u de plaats 'Leiden?'", als 'Lieden' is ingevoerd. Hoewel dit heel goed is, hoeven suggesties uiteraard niet altijd zo concreet geboden te worden.

Succescriterium 3.3.4 (niveau AA): Foutpreventie (wettelijk, financieel, gegevens)

Voor webpagina's die wettelijke verplichtingen of financiële transacties voor de gebruiker uitvoeren, die, door de gebruiker te beheren gegevens in gegevensopslagplaatsen verwijderen of wijzigen, of die antwoorden van de gebruiker verzenden, geldt ten minste één van de volgende zaken:

De onderzochte set webpagina's voldoet aan dit succescriterium.

Er zijn geen problemen gevonden.

Uitleg van dit success criterium

Zorg voor foutpreventie bij formulieren voor wettelijke verplichtingen, financiële transacties, het aanpassen van persoonsgegevens in een database of het doorgeven van testuitslagen. Bied gebruikers bijvoorbeeld voor het uiteindelijke versturen

Uitleg van dit successcriterium

van zo'n formulier de mogelijkheid om de gegevens te controleren en aan te passen.

Principe 4: Robuust

Content moet voldoende robuust zijn om betrouwbaar geïnterpreteerd te kunnen worden door een breed scala van user agents, met inbegrip van hulptechnologieën

Richtlijn 4.1: Compatibel

Maximaliseer compatibiliteit met huidige en toekomstige user agents, met inbegrip van hulptechnologieën.

Succescriterium 4.1.1 (niveau A): Parsen

In content die geïmplementeerd is met opmaaktalen hebben elementen volledige begin- en eindtags, zijn elementen genest volgens hun specificatie, bevatten elementen geen dubbele attributen en zijn alle ID's uniek, behalve waar de specificatie deze eigenschappen toelaat.

De onderzochte set webpagina's voldoet niet aan dit succescriterium.

Op pagina <https://www.communicatierijk.nl/zoeken?trefwoord=Taalniveau&search-submit=> wordt twee keer een id attribuut met de waarde "type" gebruikt. Dit kan een parse probleem veroorzaken. Daarom moet de waarde van een id attribuut uniek zijn binnen een webpagina.

Bovenstaand probleem doet zich ook voor op pagina <https://www.communicatierijk.nl/documenten/>. Ook daar met een id attribuut wat twee keer de waarde "type" heeft.

Bovenstaand probleem met dubbele id waardes komt ook voor op pagina <https://www.communicatierijk.nl/vakkennis/factor-c> en op pagina <https://www.communicatierijk.nl/vakkennis/factor-c-in-english>. Daar met de waarde "dpc-2013-xxcdk".

Voor de rest was de HTML code van alle webpagina's bijna overal foutloos (geen validatiefouten). Complimenten daardoor! Dat zie je heel weinig.

Uitleg van dit successcriterium

Webpagina's moeten kunnen parsen. Oftewel, de pagina mag geen grammaticale fouten bevatten. Er wordt gecontroleerd op:

- Volledige en correcte begin- en eindtags. Bijvoorbeeld: `<td>tekst</td>`
- Elementen dienen op het juiste niveau (de juiste plaats) weer te worden afgesloten. Een fout voorbeeld: `lijstitem`

In bovenstaande voorbeeld had `` gebruikt moeten worden vóór ``

- Gebruik geen dubbele attributen. Bijvoorbeeld: ``
- Zorg ervoor dat de waarden van id attributen uniek zijn voor die pagina. Op 1 pagina mag een id-waarde dus slechts 1 keer voorkomen.

We raden aan om pagina's te valideren. Hierbij wordt op meer zaken gecontroleerd dan voor dit successcriterium vereist is. Als een pagina valideert, kan in ieder geval met zekerheid gesteld worden dat de hierboven genoemde problemen niet voorkomen. De officiële W3C validator: validator.w3.org.

Het is ook mogelijk om meerdere webpagina's tegelijkertijd in een keer te valideren. Zie hiervoor: www.htmlhelp.com/tools/validator/batch

Succescriterium 4.1.2 (niveau A): Naam, rol, waarde

Voor alle componenten van de gebruikersinterface (inclusief, maar niet uitsluitend voor formulierelementen, links en door scripts gegenereerde componenten), kunnen de naam (name) en rol (role), door software bepaald worden; toestanden (states), eigenschappen (properties) en waarden (values) die door de gebruiker ingesteld kunnen worden kunnen door software bepaald worden; en kennisgeving van veranderingen in deze items is beschikbaar voor user agents, met inbegrip van hulptechnologieën.

De onderzochte set webpagina's voldoet niet aan dit succescriterium.

Op pagina <https://www.communicatierijk.nl/vakkennis/factor-c> staat een interactieve applicatie onder de koptekst "Leidraad Factor C". Door middel van witte driehoekjes is extra content er onder te openen. Deze zijn met andere witte driehoekjes ook weer te sluiten. Voor deze driehoekjes zijn geen goede alternatieve teksten aanwezig die het doel ervan omschrijven. Deze afbeeldingen staan in button elementen en binnen het button element staat ook een karakter van een driehoek, maar dat wordt door voorleessoftware of andere hulpsoftware niet begrepen. Deze button elementen hebben dus wel een soort naam, maar deze is niet goed te interpreteren door hulpsoftware. Hier kan beter normale tekst gebruikt worden voor de 'naam' van deze buttons.

Als de content onder "Opgave" uitgeklaapt is staan daar ook vier interactieve 'tabbladen'. Hiervoor is een article element gebruikt die met JavaScript interactie is gemaakt. Hiervan is de rol niet door hulpsoftware te bepalen. Ook heeft deze interactieve component geen naam die de functie omschrijft.

Dit probleem doet zich ook voor op pagina <https://www.communicatierijk.nl/vakkennis/factor-c-in-english>

Op pagina <https://www.communicatierijk.nl/documenten/formulieren/2020/maart/6/evaluatie-mediabijskomst-5-maart> staat bijna onderaan het formulier een knop waarmee extra informatie getoond kan worden. Deze extra informatie staat in een div element met een role="region". Hier ontbreekt een aria-labelledby attribuut dit terugverwijst naar de knop die het gebied opent om het een naam te geven. Wat hier echter fout gaat is dat dit div element ook een aria-hidden="true" attribuut heeft, die ook als de content getoond wordt nog steeds op "true" staat, waardoor het niet door hulpsoftware gelezen kan worden. Dit moet veranderen naar "false" op het moment dat het getoond wordt. Of helemaal weggehaald worden, want de CSS display eigenschap verandert al dynamisch zodat het voor hulpsoftware verborgen (display:none;) of getoond (display:block;) wordt.

Bovenstaand probleem doet zich ook op onderstaande pagina voor: <https://www.communicatierijk.nl/documenten/formulieren/2020/maart/6/evaluatie-mediabijskomst-5-maart>. Ook hier wordt het aria-hidden attribuut niet aangepast voor de extra informatie die onderaan het formulier getoond kan worden.

De onderzochte set webpagina's voldoet niet aan dit succescriterium.

Op pagina <https://www.communicatierijk.nl/documenten/formulieren/2020/maart/6/evaluatie-mediabijeenkomst-5-maart> staan groepjes met radiobuttons. Deze zijn netjes gegroepeerd met een fieldset en hebben de tekst die er als label voor staat in een legend element staan. De radio-buttons zelf hebben ook allemaal een naam, doordat de teksten die er rechts van staan expliciet geassocieerd zijn met de radio-buttons. Daarmee is deze groep radio buttons al helemaal toegankelijk.

Echter is de groep radio-buttons ook in een div element gezet met een `role="radiogroup"`. Het is niet duidelijk waarom, want het is al helemaal toegankelijk. Dit levert alleen maar nadelen op, want als een aria role wordt gebruikt moet je ook aan alle voorwaarden ervan voldoen. Een van de voorwaarden is dat het div element met `role="radiogroup"` ook een naam moet krijgen. Dit kan door een `aria-labelledby` attribuut of een `aria-label`. Deze ontbreken nu beide. Het beste is om de `role="radiogroup"` hier weg te halen, want het is helemaal niet nodig.

Algemene tip van ARIA zelf: "No ARIA is better Bad ARIA". Gebruik dus zo min mogelijk ARIA. Als het niet nodig is, dan ook niet gebruiken. Maar als je het gebruikt, gebruik het dan ook volledig met alle bijbehorende attributen en toetsenbordbediening.

Uitleg van dit successcriterium

Zorg ervoor dat de naam en rol van onderdelen van de interface door software te begrijpen zijn. Zo is bijvoorbeeld bij `Homepage Accessibility` de rol: link en de naam: 'Homepage Accessibility'. Wanneer echter een afbeelding wordt gebruikt (met JavaScript klikbaar gemaakt) in plaats van een "`<a href=...`", zou de rol niet te achterhalen zijn door software en kan bijvoorbeeld aan blinde bezoekers niet worden voorgelezen dat het hier een link betreft.

Voor formulier invoervelden dienen ook de toestanden, eigenschappen en/of waarden door software bepaald te kunnen worden. Dit kan verkeerd gaan, wanneer JavaScript op een foutieve manier wordt toepast.

Uitleg van dit success criterium

Meer informatie over het aangeven van de naam, rol, waarde en toestand van HTML elementen: www.w3.org/TR/2012/NOTE-WCAG20-TECHS-20120103/H91

Succescriterium 4.1.3 (niveau AA): Statusberichten

In content kunnen statusberichten door software worden bepaald met behulp van rol of eigenschappen, zodat de berichten aan de gebruiker getoond kunnen worden zonder dat deze de focus krijgen.

De onderzochte set webpagina's voldoet aan dit succescriterium.

Er zijn geen problemen gevonden.

Uitleg van dit success criterium

In content die is geïmplementeerd met opmaaktalen kunnen statusberichten door software worden bepaald met behulp van rol (role) of eigenschappen (properties), zodat hulptechnologieën de berichten aan de gebruiker kunnen laten zien zonder dat ze de focus krijgen.

Onderzoeksgegevens

Type rapport	WCAG 2 niveau AA
Rapport versie	1.0
Opdrachtgever	Ministerie van Algemene Zaken
Onderzoeksdatum	7 april 2020

Scope van het onderzoek

- Alle pagina's op www.communicatierijk.nl (URI-basis)

Tussen haken staat de motivering om een gedeelte al dan niet mee te nemen. Zie voor meer informatie, hoofdstuk 2 van de evaluatiemethode.

Evaluatiemethode

Dit onderzoek is uitgevoerd op basis van de [evaluatiemethode](#). Bij deze methode hanteren wij de uitzonderingen zoals beschreven in artikel 1, lid 4 van de [Europese richtlijn voor de toegankelijkheid van overheidswebsites en -apps](#). De uitzonderingen staan beschreven op [DigiToegankelijk](#).

Toegepaste norm

[EN 301 549](#) (PDF, 1,9 Mb). Deze norm bevat integraal [WCAG 2.1](#).

Gebruikte technieken

Er is bij dit onderzoek vanuit gegaan dat [alle door W3C uitgebrachte technieken](#) ondersteund zijn door toegankelijkheid en dus gebruikt mogen worden.

Basisniveau van toegankelijkheidsondersteuning

Gangbare webbrowsers en hulpapparatuur.

User Agents

Bij dit onderzoek zijn de volgende webbrowsers en software gebruikt:

- Mozilla Firefox 74
- Google Chrome 80
- Internet Explorer 11
- Microsoft Edge 44
- Adobe Acrobat Pro DC

Afhankelijke technologie

- HTML5 <http://www.w3.org/TR/html5/>
- CSS <http://www.w3.org/Style/CSS/specs/>
- WAI-ARIA <http://www.w3.org/TR/wai-aria/>
- ECMAScript 5 <http://www.ecma-international.org/publications/standards/Ecma-262.htm>
- DOM <http://www.w3.org/DOM/>

Pagina's in de steekproef van het onderzoek

Aantal pagina's van de steekproef: 22

- <https://www.communicatierijk.nl/>
- <https://www.communicatierijk.nl/contact>
- <https://www.communicatierijk.nl/help>
- <https://www.communicatierijk.nl/sitemap>
- <https://www.communicatierijk.nl/zoeken?trefwoord=Taalniveau&search-submit=>
- <https://www.communicatierijk.nl/vakkennis/overheidscommunicatie>
- <https://www.communicatierijk.nl/documenten/videos/2017/01/20/webrichtlijnen-voor-video>
- <https://www.communicatierijk.nl/vakkennis/aanbod-academie-voor-overheidscommunicatie>
- <https://www.communicatierijk.nl/vakkennis/aanbod-academie-voor-overheidscommunicatie/module-faciliteren>
- <https://www.communicatierijk.nl/campagnekeuken/crossmediale-aanpak-van-campagnes>
- <https://www.communicatierijk.nl/documenten>

- <https://www.communicatierijk.nl/documenten/formulieren/2020/maart/6/evaluatie-mediabijeenkomst-5-maart>
- <https://www.communicatierijk.nl/vakkennis/beeld>
- <https://www.communicatierijk.nl/vakkennis/factor-c>
- <https://www.communicatierijk.nl/vakkennis/factor-c-in-english>
- https://www.communicatierijk.nl/binaries/communicatierijk/documenten/publicaties/2020/02/20/vora-jaarprogramma-2020/VoRa-jaarprogramma_2020.pdf
- https://www.communicatierijk.nl/binaries/communicatierijk/documenten/publicaties/2020/03/05/competentieprofiel-woordvoerder-van-de-toekomst/Profiel_Woordvoerder+vd+Toekomst_DEF_zonder+afloop.pdf
- <https://www.communicatierijk.nl/actueel/longread/weblogberichten/2017/3-tips-voor-betere-communicatie-met-laaggeletterden>
- <https://www.communicatierijk.nl/vakkennis/monitor-mediagebruik>
- <https://www.communicatierijk.nl/dezepaginabestaatniet>
- <https://www.communicatierijk.nl/actueel/artikelen/2019/dec/03/casus-gedrag-minder-nitraatuitspoeling>
- <https://www.communicatierijk.nl/vakkennis/trends-voor-overheidscommunicatie/trendoverzicht-2019>